

SPIS TREŚCI

Przedmowa	9
Rozdział 1	
Wstępne problemy metodologiczne i pojęciowe	11
1.1. Polityka językowa	12
1.2. Planowanie korpusu i planowanie statusu języka	14
1.3. Standaryzacja	15
1.4. Etapy standaryzacji	18
1.5. Destandaryzacja	21
1.6. Język standardowy	23
1.7. Język semistandardowy	25
1.8. Język literacki	26
Rozdział 2	
Koncepcje funkcjonowania standardowego języka Serbów i Chorwatów	29
2.1. Koncepcje funkcjonowania standardowego języka Serbów i Chorwatów do 1992 roku	30
2.1.1. Język serbsko-chorwacki jako homogeniczny język standardowy	30
2.1.2. Język serbsko-chorwacki jako język wariantowy	36
2.1.3. Język serbsko-chorwacki jako język semistandardowy	41
2.1.4. Język serbsko-chorwacki jako hybryda	45
2.1.5. Koncepcje funkcjonowania standardowego języka Serbów i Chorwatów – wnioski ogólne	53
2.2. Język serbsko-chorwacki a języki serbski i chorwacki po 1992 roku	63
2.2.1. Język serbsko-chorwacki jako hybryda, język serbski (i język chorwacki) językiem standardowym	65
2.2.2. Język serbsko-chorwacki jako wariantowy język standardowy, język serbski i język chorwacki jako warianty (języki semistandardowe)	71
2.2.3. Język serbsko-chorwacki jako semistandardowy, język serbski i język chorwacki jako języki standardowe	73
2.2.4. Język serbsko-chorwacki a języki serbski i chorwacki po 1992 roku – wnioski ogólne	74
Rozdział 3	
Różnice międzywariantowe w języku serbsko-chorwackim	79
3.1. Ortografia	79
3.1.1. Główne rodzaje ortografii	79
3.1.2. Ortografia serbsko-chorwacka	80
3.1.2.1. Pisownia grup -d / -t+s-, -d / -t+š-, -d / -t+c-, -d / -t+č-, -d / -t+ć- na granicy morfemów	81

3.1.2.2.	Pisownia form <i>futurum I</i> z enklitykami: <i>ću, ćeš, će, ćemo, ćete</i>	82
3.1.2.3.	Pisownia <i>ne</i> z krótkimi formami czasownika pomocniczego <i>ht(j)eti: ću, ćeš, će, ćemo, ćete</i>	83
3.1.2.4.	Pisownia łączna i rozdzielna form przysłówkowych i przyimkowych typu <i>nizbrdo / niz brdo, napamet / na pamet, -usput / uz put</i>	84
3.1.2.5.	Pisownia form zakończonych na <i>-tac, -dac, -tak, -dak</i>	85
3.1.2.6.	Pisownia znaku graficznego odpowiadającego sonantowi <i>r</i>	85
3.1.2.7.	Pisownia niektórych kontynuantów psl. <i>ě – pr(ij)e / pre, -je- / -i-</i>	86
3.1.2.8.	Pisownia wyrazów pochodzenia obcego	87
3.1.2.9.	Pisownia wielkiej litery w wielocłonowych nazwach geograficznych	89
3.1.2.10.	Interpunkcja	90
3.2.	Fonologia	92
3.2.1.	Różnice fonologiczne w leksyce rodzimej	92
3.2.2.	Różnice fonologiczne w leksyce zapożyczzonej	96
3.3.	Słownictwo	102
3.3.1.	Różnice słownictwowe w leksyce rodzimej	102
3.3.2.	Różnice słownictwowe w leksyce zapożyczzonej	106
3.4.	Fleksja i składnia	110
3.4.1.	Odmiana rzeczowników typu <i>medo, striko, Ivo, Rade</i>	110
3.4.2.	Odmiana liczebników głównych <i>dva, tri, četiri</i>	111
3.4.3.	Różnica fleksyjna <i>jest / jeste</i> (3. sing. <i>biti</i>)	112
3.4.4.	Konstrukcja <i>da + praesens / infinitivus</i>	112
3.5.	Leksyka	114
3.5.1.	<i>O leksičkoj i stilskoj diferencijaciji srpskoga i hrvatskoga književnog jezika</i> Radosava Boškovića	114
3.5.2.	<i>Serbizmy i kroatizmy</i> Julije Benešića	116
3.5.3.	<i>Razlike između hrvatskoga i srpskoga jezika</i> Petara Guberiny i Kruno Krstića	118
3.5.4.	<i>Šta je zajedničko a šta posebno u varijantama?</i> Svetozara Markovića	120
3.5.5.	<i>Hrvatsko-srpski rječnik inačica</i> Jovana Ćirilova	121
3.5.6.	<i>Rječnik JAZU kao pokazatelj jedinstvenosti hrvatskosrpskog dijasistema</i> Dragicy Malić	122
3.6.	Różnice wariantowe w języku serbsko-chorwackim – wnioski ogólne	127
Rozdział 4		
Główne tendencje w chorwackiej polityce językowej w latach 1990–2002		147
4.1.	Afirmacja terminu <i>hrvatski jezik</i>	147
4.2.	Reinterpretacja oceny dotychczasowych serbsko-chorwackich związków językowych	149
4.3.	Krytyka dotychczasowych tendencji w chorwackiej lingwistyce	150
4.4.	Emocjonalna i nacjonalistyczna retoryka chorwackiego dyskursu naukowego	151
4.5.	Krytyka-idei języka serbsko-chorwackiego	152
4.6.	Afirmacja identyfikacyjnej i dystynktywnej funkcji języka chorwackiego	155
4.7.	Ścisłe związki chorwackich środowisk naukowych i politycznych	157
4.8.	Reafirmacja chorwackiej ustaszowskiej polityki językowej i lingwistyki	158

4.9. Radykalne próby przemian standardu języka chorwackiego: ikawizacja, morfologizacja, „fonologizacja”	161
4.9.1. Ikawizacja standardu języka chorwackiego	161
4.9.2. Morfologizacja chorwackiej ortografii	163
4.9.3. „Fonologizacja” standardu języka chorwackiego	166

Rozdział 5

Przemiany chorwackiej normy ortograficznej, gramatycznej i leksykalnej w latach 1990–2002	169
5.1. Nowsza kodyfikacja standardu chorwackiego	169
5.2. Ortografia	180
5.2.1. Alfabet	180
5.2.2. Pisownia niektórych kontynuantów psł. <i>ě</i> – (<i>pr</i>)ije- / (<i>pr</i>)e-; -rje- / -re-; -je- / -i-	181
5.2.3. Pisownia grup - <i>d</i> / - <i>t+s</i> -, - <i>d</i> / - <i>t+š</i> -, - <i>d</i> / - <i>t+c</i> -, - <i>d</i> / - <i>t+č</i> -, - <i>d</i> / - <i>t+ć</i> - na granicy prefiksu i morfemu leksykalnego	185
5.2.4. Pisownia form fleksyjnych i derywatowych wyrazów zakończonych na - <i>tac</i> -, - <i>dac</i> -, - <i>tak</i> -, - <i>dak</i>	185
5.2.5. Pisownia <i>ne</i> z krótkimi formami czasownika pomocniczego <i>ht(f)eti</i> : <i>ću</i> , <i>ćeš</i> , <i>će</i> , <i>ćemo</i> , <i>ćete</i>	189
5.2.6. Pisownia łączna i rozdzielna form typu <i>nizbrdo</i> / <i>niz brdo</i> , <i>napamet</i> / <i>na pamet</i> , <i>usput</i> / <i>uz put</i>	190
5.3. Fonologia	192
5.3.1. Status fonemu / fonemów zapisywanych przez grupę literową: <i>ije</i> (<i>mlijeko</i> , <i>sprječiti</i> , <i>vrijedan</i>)	192
5.4. Słowotwórstwo	196
5.4.1. Sufiksy przymiotnikowe - <i>lac</i> i - <i>telj</i>	196
5.4.2. Sufiks rzeczownikowy - <i>ba</i>	197
5.4.3. Sufiks przymiotnikowy - <i>ioni</i>	198
5.4.4. Sufiksy czasownikowe - <i>isati</i> , - <i>irati</i> , - <i>ovati</i>	199
5.4.5. Prefiks rzeczownikowy <i>do-</i>	199
5.5. Fleksja i składnia	199
5.5.1. Użycie <i>da</i> + <i>praesens</i> w miejsce <i>infinitivus</i>	199
5.6. Leksyka	201
5.6.1. Puryzm językowy i desynonimizacja	201
5.6.2. „Deserbizacja” i <i>razlikovni rječnici</i>	205
5.6.3. Ogólne przemiany warstw leksykalnych języka chorwackiego	211

Rozdział 6

Główne tendencje w serbskiej polityce językowej w latach 1990–2002	215
6.1. Integracja narodowo-kulturowa i forsowanie integracyjnej funkcji języka	215
6.2. Afirmacja terminu <i>srpski jezik</i>	216
6.3. Forsowanie prymarności alfabetu cyrylicznego	218
6.4. Próby unifikacji i ortograficznej „kompatybilizacji” serbskich alfabetów	221
6.4.1. Reformy alfabetu łacińskiego	221
6.4.2. Reformy alfabetu cyrylicznego	223
6.5. Próby porzucenia ekawsko-ijekawskiego dualizmu normy standardu serbskiego	227
6.5.1. Ekawizacja języka serbskiego w Republice Serbskiej	227

6.5.2. Próba podniesienia ekawszczyzny do rangi jedynej standardowej odmiany języka serbskiego	233
6.6. Afirmacja ijekawszczyzny	236
6.7. Polaryzacja serbskich środowisk lingwistycznych	239
6.7.1. Serbska tradycja normatywna a współczesna standaryzacja języka serbskiego	241
6.7.2. Ocena dotychczasowej serbskiej polityki językowej	243
6.8. Elementy nacjonalistyczne i emocjonalne w serbskim dyskursie naukowym	246

Rozdział 7

Przemiany serbskiej normy ortograficznej, gramatycznej i leksykalnej w latach 1990–2002	253
7.1. Nowsza kodyfikacja serbskiego standardu językowego	253
7.2. Ortografia	267
7.2.1. Alfabet	267
7.2.2. Pisownia niektórych kontynuantów psl. *ě: <i>prije-</i> / <i>pre-</i> ; <i>rje-</i> / <i>re-</i> ; <i>-je-</i> / <i>-i-</i>	269
7.2.3. Pisownia form złożonych zawierających spółgłoski podwojone, typu <i>najjužniji</i> , <i>naddržavni</i> , <i>superrevizija</i>	271
7.2.4. Pisownia form złożonych zawierających prefiksy <i>pod-</i> , <i>nad-</i> , <i>od-</i> w formach typu <i>otcepiti</i> , <i>natčutilan</i> , <i>poddakon</i>	272
7.2.5. Pisownia form typu <i>postdiplomski</i> , <i>predtorski</i> , <i>subpolaran</i> , <i>gangster</i>	273
7.2.6. Pisownia form pochodzenia obcego zawierających grupy wygłosowe <i>-stn-</i> , <i>-stk-</i> , typu <i>azbestni</i> , <i>avanturistkinja</i>	275
7.2.7. Inne uproszczenia grup spółgłoskowych	276
7.3. Fonologia	276
7.4. Słowotwórstwo	279
7.5. Pisownia łączna i rozdzielna	282
7.6. Użycie wielkiej litery	283
7.7. Zmiany fleksyjne	284
7.7.1. Odmiana rzeczowników typu <i>striko</i> , <i>Pero</i> , <i>Drago</i>	284
7.8. Zmiany leksykalne	284

Rozdział 8

Nowa standaryzacja chorwacka i serbska – wnioski ogólne. Główne kierunki dalszego rozwoju języka chorwackiego i języka serbskiego	287
8.1. Przejściowy charakter aktualnej normy języka chorwackiego i języka serbskiego	287
8.2. Ciągłość tendencji normatywnych oraz kontynuacja dotychczasowej chorwackiej i serbskiej polityki językowej po 1992 roku	289
8.3. Prymarność funkcji dystynktywnej języka chorwackiego i funkcji komunikacyjno-integracyjnej języka serbskiego	291
8.4. Najnowsze przemiany polityczno-demograficzne na obszarze III Jugosławii (Serbii i Czarnogóry) i Chorwacji oraz dalsze kierunki rozwoju języków chorwackiego i serbskiego	293
Bibliografia	297
Indeks nazwisk	311